

Provincie Flevoland

Kernpunten provinciaal beleid t.a.v. IOP Almere

Het provinciaal bestuur van Flevoland heeft het Startconvenant voor het IOP Almere mede ondertekend. De groeitaak van Almere tot 2030 naar een – uit nationale optiek – zeer grote stad is in de eerste plaats bedoeld om aan de Noordrand van de Deltametropool nieuwe opvangmogelijkheden voor woningbouw en bedrijvigheid te realiseren. Almere vervult daarbij een complementaire rol, in het bijzonder in relatie tot Amsterdam. Voor Flevoland betekent dit ook een nieuw economisch en stedelijk front met grote uitstralingseffecten naar andere landsdelen. Voor de provincie is een zo sterke ontwikkeling van Almere een opgave in twee opzichten.

In de eerste plaats vormt Flevoland historisch gezien bij uitstek de provincie die, midden in het land gelegen, het evenwicht moet blijven bewaren tussen het sterk verstedelijkte westen en het minder dichtbevolkte oosten en noorden van het land. Die historische opgave, al geformuleerd bij de vorming van de provincie en herbevestigd in het Omgevingsplan 2000, komt meer en meer in het teken te staan van verdergaande verstedelijking en het ontstaan van nieuwe functies, die met die verstedelijking hebben te maken: economische activiteiten, anders dan die in de agrarische sector, maar ook recreatie en toerisme. En eveneens ontstaat er druk op de ruimte door behoeften aan waterberging en aan nieuwe natuurgebieden. Feitelijk dwingt de ontwikkeling van Almere ons, om ons te beraden op de toekomstige ontwikkeling van geheel Zuidelijk en Oostelijk Flevoland en in bepaalde opzichten ook van de Noordoostpolder. De aanleg van nieuwe verbindingen via spoor en weg, zoals die via Lelystad naar Dronten en naar het Noorden (de Zuiderzeelijn), zullen van invloed zijn op de ontwikkeling van kernen buiten Almere. Deze zullen in meer of mindere mate betrokken raken op de economische ontwikkelingsas Schiphol-Amsterdam-Almere. Dat zal in de eerste plaats ook effecten in Lelystad (de luchthaven) hebben. In het nieuwe Omgevingsplan zal de provincie een hernieuwde visie op een nieuw evenwicht moeten geven.

In de tweede plaats is een groeitaak van Almere ook een opgave, omdat anders dan in de tijd van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, nu niet langer sprake kan zijn van een planning die uitsluitend is gebaseerd op grote bestuurlijke concepten en technisch vernuft. Inmiddels wonen er in Almere in 2010 205.000 inwoners en in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland 345.000 inwoners. Voor die bewoners is het bestaande leefklimaat in Flevoland een belangrijk gegeven geweest bij het besluit zich hier te vestigen. Een nieuwe schaa sprong is alleen verdedigbaar, wanneer de kwaliteit van de oplossingen aansluit bij wat in redelijkheid noodzakelijk is. En dan gaat het niet alleen om het oplossen van files! Vanaf de aanvang van het IOP-proces heeft het provinciaal bestuur duidelijk gemaakt dat een verdere groeitaak van Almere alleen dan acceptabel is, wanneer het de stad en de provincie mogelijk wordt gemaakt, zich verder evenwichtig te ontwikkelen. Tot dusverre vertoont Almere in sociaal, cultureel en economisch opzicht teveel de kenmerken van een snelle groei zonder de daarbij passende faciliteiten. Infrastructuur en voorzieningen blijven achter. Een gezonde gemeentebegroting is amper te realiseren.

Het Bestuursaccord, dat op grond van het IOP moet worden gesloten, zal voldoende vertrouwen moeten geven om een nieuwe ingrijpende opgave voor Almere daadwerkelijk te kunnen aangaan. Is dat vertrouwen er niet, dan kan beter van de opgave worden afgezien.

Onderstaande kernpunten bevatten de onderwerpen, waarvoor naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in het overleg tussen de convenantpartners bevredigende oplossingen moeten worden gevonden om dat vertrouwen wel te kunnen hebben.

Kernpunten

- A. De gehele opgave Almere vergt –als rijksproject – een bijzonder bestuurlijk regiem en op de opgave toegesneden regelgeving. Daarbij moet een oplossing worden gevonden voor de onevenredige nadelen die voorinvesterings-, bekostigings- en planningsregels op uiteenlopende terreinen (o.a. groen/ blauw, onderwijs en zorg) hebben voor een voortdurend snel doorgroeiende stad.

- B. Een nieuwe opgave voor Almere is onaanvaardbaar, wanneer niet de noodzakelijke verkeersinfrastructuur wordt vastgelegd in regeringsafspraken. Daarbij geldt een fasering, die aansluit bij de verdere stedelijke ontwikkeling. Als eerste fase gaat de provincie er van uit, dat het rijk de reeds vastgestelde benuttingsmaatregelen uiterlijk in 2006 uitvoert, alsmede de verbreding van de Hollandse Brug voor 2010 realiseert. De afspraken over de Uitweg¹ moeten als middellange termijnoplossing (tot 2020) worden gerealiseerd. Intussen is een IJmeerverbinding onlosmakelijk onderdeel van de visie op de schaa sprong van Almere geworden. Deze moet worden gerealiseerd in een tempo dat de schaa sprong mogelijk maakt, wellicht als deel van de Zuiderzeelijn. In ieder geval zal een openbaar vervoersoplossing voor 2020 moeten worden gerealiseerd. Naar verwachting is daarnaast een IJmeerweg noodzakelijk. Voor de lange termijn wordt de Stichtse lijn en de railverbinding met Amersfoort voorbereid. Op lokaal Almeers niveau verdienen de stadswegen, die in beheer zijn bij de provincie, bijzondere aandacht.
- C. Gegeven de grote werkgelegenheidsopgave zullen arbeidslocaties moeten worden gecreëerd in geheel Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Dat is te meer van belang, doordat ruimtenood in Amsterdam en in Gooi-Eemland op dit moment al de verdere ontwikkeling van bestaande locaties belemmert, bijvoorbeeld doordat de stedelijke bebouwing te nabij is gekomen. Er moet een gestructureerde aanpak voor begeleide verplaatsing van bedrijven komen, die daar in ruimtenood verkeren of anderszins in hun ontwikkeling worden belemmerd. Een bijzondere rol bij het aantrekken van bedrijvigheid kan de luchthaven Lelystad vervullen. Startende ondernemers ondersteunen de ontwikkeling van de regionale economie. Nu al dragen zij in belangrijke mate bij aan de werkgelegenheidsontwikkeling in Almere. Dat verdient een krachtige stimulans, zoals door het creëren van “broedplaatsen” voor synergie en door technologische facilitering, bijvoorbeeld in de vorm van aanleg van breedbandverbindingen. Ook is meer startershuisvesting nodig die fysieke groei van deze bedrijven mogelijk maakt.
- D. Het is van groot belang dat in Almere (inter)nationale instituten op het gebied van onderzoek, dienstverlening, overheidsbeleid, stedenbouw/ architectuur worden gevestigd. Lelystad blijft vestigingsplaats van overheidsorganen die werkzaamheden vervullen op de schaal van de provincie.
- E. De ontwikkeling van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland zal ook in de verdere toekomst te maken hebben met toenemende druk vanuit de sterk verstedelijkte gebieden ten westen en ten zuiden, de Deltametropool. Het gebied ten westen van de A30 (het Adelaarswegtracé) zal zeker zijn agrarische functie verliezen. Een menging van natuur, waterberging, recreatie en wonen zal door de ontwikkeling van een groter Almere de overwegende invulling worden. Hoogstens zal nog enige agrarische activiteit (recreatieboerderij, manege etc.) aan deze dominante invulling gekoppeld zijn. Voor de ontwikkeling en het beheer van het overgangsgebied dienen voldoende middelen beschikbaar te zijn waarbij gebruik van EU-middelen voor plattelandsontwikkeling door reservering mogelijk moet zijn. Tevens dient aanspraak te kunnen worden gemaakt op de middelen die voor het verrichten van “groene diensten” worden ingezet.
- F. Het gebied ten oosten van de A30 is agrarisch productiegebied. Het nieuw op te stellen omgevingsplan zal een antwoord moeten geven op de vraag of en, zo ja, in welke mate en mix en hoe gefaseerd, ten oosten van de A30 natuur, waterberging, recreatie en wonen deel van de ruimtelijke invulling zouden moeten gaan uitmaken. Ter voorbereiding van besluiten in deze Statenperiode is onderzoek noodzakelijk. Daarnaast zal ook de landschappelijke integratie van het tracé van de A30 zelf in beschouwing worden genomen. Tevens dient parallel daaraan de invulling van de Zuidlob opnieuw te worden beschouwd.
- G. De uitplaatsing van agrarische ondernemers in het plangebied vereist maatwerk. Uitplaatsing vindt bij voorkeur gefaseerd plaats, waarbij tijdig over de uitplaatsing wordt gecommuniceerd. De financieringssysteematiek moet voorzien in aankoop op het moment van beëindiging van de bedrijfsvoering (vergelijkbaar met Ecologische Hoofd Structuur).

¹ De uitbreiding van de A1 en de Gaasperdammerweg (in de Uitweg de Stroomlijntracé genoemd) moet als middellange termijn oplossing (tot 2020) worden gerealiseerd. De A6-A9 korte tunnelverbinding is daarbij voor Gedeputeerde Staten de terugvaloptie.

- H. Een adequaat voorzieningenniveau is vooral uit economische overwegingen van belang. Het draagt ook bij aan een sociaal klimaat van een stad met de schaal van Almere. Die voorzieningen hebben bovendien een belangrijke verzorgingsfunctie voor de gehele provincie. Tegen die achtergrond is uitbreiding van de mogelijkheid om in Almere speciaal onderwijs op WEC-scholen te volgen noodzakelijk. Daarnaast is realisatie van volwaardig mbo en hbo van belang. Op basis daarvan kan een goed samenhangend geheel van beroepsgericht en wetenschappelijk georiënteerd onderwijs tot stand komen. Daarbij kan tevens netwerkvorming met kennisinstituten elders in de provincie worden benut (zoals bioscience in Lelystad, omgevingswetenschappen in Dronten en geomatica in de Noordoostpolder).
- I. De achterstand op het gebied van jeugdzorgsubsidies dient tegen de achtergrond van de stedelijke problematiek te worden weggenomen. De provincie streeft ernaar, preventie, jeugdzorg en andere beleidsterreinen zoals onderwijs en sport zich in samenhang verder te laten ontwikkelen. Daartoe moeten experimenten worden ingericht.
- J. Een ziekenhuis te Almere met topklinische voorzieningen is op den duur passend in het sterk groeiende adherentiegebied.
- K. Gegeven het regionale belang van in Almere te vestigen voorzieningen op het gebied van zorg en onderwijs zal afstemming met het bestaande aanbod elders in de provincie moeten plaatsvinden.
- L. De politiesterkte in Flevoland moet op niveau worden gebracht.
- M. De voortgaande groei maakt Almere bij uitstek geschikt als locatie voor experimenten in het rijksbeleid op allerlei terreinen.
- N. Het grondbeleid vormt een centraal thema bij de realisatie van de opgave. Dat vergt bijzondere maatregelen. Voor de handliggend is de vorming van een grondbank, waarin rijks- en private gronden worden ingebracht.
- O. Voor de realiseren van de opgave kan de vorming van een ontwikkelingsbedrijf, waarin het rijk participeert, worden overwogen. De verantwoordelijkheden ten aanzien van het ruimtelijk beleid blijven berusten bij de wettelijk bepaalde overheidsorganen.
- P. De wijze van uitvoering van de opgave Almere dient zodanig te geschieden, dat er een basis is voor een structureel evenwichtige gemeentebegroting.
- Q. Een deel van de opgave voor de schaa sprong van Almere zal moeten worden gerealiseerd op grondgebied, dat thans nog tot de gemeente Zeewolde behoort. Nadat het Integraal Ontwikkelingsplan Almere is vastgesteld zal in overleg met het gemeentebestuur van Zeewolde worden bepaald op welk moment en onder welke condities een grenswijziging het best kan plaatsvinden en op welke wijze Zeewolde wordt betrokken bij de besluitvorming over dat deel van het bestuursconvenant, dat daarop betrekking heeft.